

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 70

Fylke: Frimorok

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Kvaksrud

Emne: Fra robåd til Seil.

Bygdelag: - - -

Oppskr. av: Georg Johansen

Gard: Koa.

(adresse): Kvaksrud

G.nr. Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. *Felvis.*

B. Eller om den er etter andre heimsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Mange heimsmenn. bl. a Karl Svendsen f 24/5. 1870.

SVAR

1. De bruktes femboiring, albring, ~~se~~ sekering
(bykks) fering, og spilsbåd: Typen.
femboiring: Besetning 5 mann + skærvinge
albring: - - - 4 - + se.
sekering: - - - 3 - ~~se.~~
fering (bykks) - - - 2 -
Spilsbåd - - - 1 - 2 mann.

Bemannig:

- 1 Femboiring: hvidsmann, bakromsmanne
2 framvorskare, halskar, + skærvinge
2 albring: Hvidsmann, bakromsman, framvorskare
Halskar + skærvinge
3 sekering: hvidsmann, framvorskare, halskar
+ skærvinge.
4 Nordlandsbåd, hvidsmann og halskar.
5 fering (bykks) hvidsmann, bakromsman, halskar.
6 Spilsbåd: 1 - 2 mann. Store spilsbåd
2 - 3 mann.

Bålspar: Femboiring 15%, albring 10%
sekering 8%. Fering 5%. Fering ingen
bålspar.

De bruktes mest ræslet båd 1890 kunne
man av og til se ræslet. Fra 1900 av var
kun bruket ræslet.

Bedring av bråk

Fjerdingsmannen kunden hos bråker skjøtte seg selv. Han kjente alle naene, det vil si at han tok et merke på fjell fra 2 sider, slik at han snart kunne finne stedet, hvor bråket var satt. En liten forlelling

En mann fra Kälhus i Sälmen kom heropp for å bygge å bo. Han var ute og satte bråk. Dagen eller han skjøtte lekke bråket, fant han det ikke igjen. Han kunne ikke få med.

Til å sette garnbråk var de 20 mann, idet hundermann og halskar hadde nok med å holde båten og ro ut bråket. Til å sette linnbråk var det nokk med en mann.

Til å lekke bråk, måtte de samme holde båten på plass, ^(andrus) som utover hadde bråket og tok av fisk, grøide garnbråket til ny setning.

En stor del kom til et fiskeråd ledet de røtt. De fleste store båter hadde båthus alle, som dette bråkhus kunne til reisen og ja seg litt mer når de var beskjefteget med bråket og fisket på gjær.

Noen skolegang var der ikke, for gutter fra 13 år og oppover var henviset til å driv fiske, og ble da opplært i praktisk arbeid (Skarvinge)

Partis. Van lag, båtpart og bråkpart var trekt fra det opfiskede kvantum delt likt. Skarvinger fikk 1/2 part + kost.

De som ikke hadde bråk ledet 1/3 av lønnen. Der bruktes også rot. Det dragrot eller fisk og sild. Synkenot for sin.

Dragroten kunne være opptil 150 farnes, 20 farnes dypt for brukles fremføring og store aldring. Disse var bemannet med 10 a 12 mann. 2 satte roten og roden rodde ut roten. Når den

Den første som fikk vissalt møter i sin skjeide var handelsonnen Buch, fra rundt ca år 1910. denne var brukt til kjøp av fisk, levering av varer og fiskerudskaper.

I år 1911 fikk Aron Mathisen, Naundjord.. vissalt møter i sin fiskeskjeide ca 50 fot m/s. Brødrene. Samme år fikk m/s. "Trei" 45 fot tilhørende Torvald Myrland

År 1912 fikk m/s. Siv 50 fot vissalt møter tilhørende Karl Sundsen. Samme år handelen Ole Nilsem over av m/s. Siv Nordlye 40 fot. brukt til fiskeskjøp og frakt.

År 1913 fikk m/s. Brødrene av Kvalsund. ca 40 fot. og i 1914 m/s. "Lisly" 40 fot vissalt møter. Leides av brødrene Frederiksen og brødrene Nilsem. Der var da et par år tilsvarende. Senere kom flere til m/s. "Palman" tilh. Johannes Olsen fikk møter ca 1912.

Det var brukt den første tid. Greci og Alpha møter. Bolinder ble senere skiftet inn i samtlige båter. Det dide seg om møter på ^{K. 30} h. 12. Samtlige der bankfiske og byst- fiske med line og garn. Fåkjerringfiske var også brukt for leverens skyld.

Alle var fiske i bygda; og fiskerudskaper til møtteren ser det ut til at de fikk ved innstallasjon, idet flere sier fra hadde møtere. La viss jeg vil bli den kjøpt direkte fra fabrikk. Der var første agnuten i Havnensfisk, og deretter var det den foretak innstallasjon, like så reparasjon. Særlig kan sine foretak de indkjøp av maskin for egne penger med noe lån av en bank. Havnensfisk var ikke i den situasjon at den kunne hjelpe.

For møter del var lån av for banken.

Det var noen brøt i flere delsteder omn sto seg
sammen og kjøpte motor. De fleste var seilere
et par år for motor var salt inn. De hadde seil
som nødvendig såfremt motorslapp. De brukte
fiske og mesang for å holde båten mer solidig.

Så vil jeg her si at alle delsteder med
maskindrift. Det første år var det endel som
vasket den skrotte fisken. Men så dukket det
opp et par gode år, så meringen falt bort.

Der var således her fred og ro, og all gikk
fredelig for seg

Men ikkernavn var det ikke

Det viste som er å si at de første motorene
som kom, Gamma og Alpha var brukt av seg.
du for ble disse motorene utskiftet og beholdt
ble innsett. Senere kom diesel men ble
nust innsett i nye båter, da de vistnok
var best på å sette inn.

Men forandring med hensyn til
mannskap. var det ikke. De ble som oftest
6-8 mann. Det var selvfølgelig hovedmann
og maskinist, fiske, men et mannskap som
var fiske, kunne og måtte alle være litt mar-
skinkyrdig, og dette ble som oftest ved
svapling. Der kunne av og til være sista-
sjoner, hvor eldre fiskere så seg nødt til å la
yngre folk ta kommandoen, men dette
var svært sjelden.

Senere kom doryer til. En stas
skjulte kunne ha opptil 5 doryer, ellers var
dette eller båten skivelse. Ved motor gang
ble disse brukt på dekk den ene oppi den
andre. Kom de på fiskefeltet ble alle doryer
satt på vannet og 2 mann i hver dory
fiske enten med jaks eller line og garn
Nu foregår alt fra skjuten

var satt, skimmelt kvinner og store barn i den lte trekt dillands, der fulgte med 3. 4 småbåter som holdt sekken opp og lakk opp rotn hvis den hadde satt seg fast. Der var dall, opslit 3000 stk. sei med en slik rot.

Var der sei i se lte bak domb, og da var det i hoppe i båten og ro. Men kunne da ro opslit 1 mil. på spreng. Mange kunne en rekke å fa rotn ut, men de fleste gange kom en fursent. Alle som var med fikk lalt, kvinner og barn 1/2 lalt. Notparten var 15%, landslalt 3%. Båtlalt var 5%, men de fleste gang innt.

Synkenet.

Denne var firekantet med fire lange armer. Der måtte vere 4 båter, hver 2 a 3 mann.

Når man et seiflak, ble rotn rodd ut i 4 retninger og bankt på bunnen. Når seiflaget (Seiv'ia) kom mitt på rotn var det dit å hekke for alle 4 kanten og ta den inn i båten. Mange gange fikk en innt, men det kunne også lykkas. Notparten var her 1/2 manns lalt. Forving var lollen sammen for alle. Båtpart var der ikke.

Skæringer. Var den som måtte boke å vere all-muligomom, han hadde som forment 1/2 manns lalt + kost.

Spidsmannens ord var en slags lov, eller at det måtte distribusjon var gjort.

Rebbåten var for 1900 nesten ikke brukt heroppe. Hrs vs

Håndelsmann Buck var den friske sone for 1890 ara hadde en skjåte som han seille med for å kjøpe fisk og leve malvarer på avindeliggende steder. Heril spissmal 2 korn
inn

Snirpenot

Sættill er vel van Vils Kinnsson
forvning sarnu som kjöple not og mandsk
den skv opp. Da han var heldig, var det
fleu som gikk over til denne not. Jeg
tror forvning at han var den første i Finnmark
som fisket med snirpenot.

Sarnu var dyblige og insiktsfulle folk.
Ut å lese gamle skrifter var de flinke bålbyggere.
Lendel 4 ark. kommet fra Finnlanderne,
snu de for denne innvandring skrevil om
kald bygging.

Det forekommer at Erik Blodskes
fisk sill skib leggd heroppo sruu er ikke
sikker, muligens dette kan undersøkes?

Da de muligens vil sende ut spørreskjema
vil dette bli lide utredet.

Håper at dette kan brukes.

Helsen
Georg Johanne